

Projekt „Wielowymiarowe biografie i struktura społeczna: Polska 1988-2018”

Streszczenie [fragment zaakceptowanego wniosku do NCN, konkurs OPUS 13]

Cele i główne hipotezy

Proponowane badanie ma na celu rozwój teorii, metodologii, oraz bazy empirycznej służących badaniu dynamicznych relacji pomiędzy wielowymiarowymi biografiami a strukturą społeczną w Polsce na przestrzeni ostatnich 30 lat. Projekt podejmuje kluczowe pytanie badawcze dotyczące badań stratyfikacji i przebiegu życia: W jaki sposób zasoby intelektualne i społeczne wpływają na biografie ekonomiczne, polityczne i kulturowe, oraz w jaki sposób biografie te kształtują strukturę społeczną na przestrzeni czasu? W ujęciu merytorycznym spodziewamy się, że zmiany w strukturze społecznej są zależne od przebiegu życia i prowadzą do polaryzacji poprzez procesy kumulacji korzyści/strat. Nasza hipoteza głosi zatem, że zasoby ekonomiczne, a także polityczne i kulturowe, będą zgodne ze wzorem dystrybucji sugerowanym przez Efekt św. Mateusza: bogaci się bogacą, a biedni ubożeją.

Innowacją empiryczną tego projektu są ankietowe dane panelowe, które będą mierzyć zmiany w zasobach indywidualnych w połączeniu z przemianami właściwości strukturalnych w Polsce na przestrzeni ostatnich 30 lat. W ramach niniejszego projektu w 2018 roku przeprowadzona zostanie nowa tura Polskiego Badania Panelowego POLPAN na szacowanej próbie 3181 dorosłych Polaków, zawierająca nowych uczestników w wieku 21-25 lat oraz uczestników panelowych. Badanie to zostanie połączone z istniejącymi już sześcioma falami POLPAN, tworząc unikalną na świecie zintegrowaną bazą danych.

Zawarte w niej dane są kluczowe dla badań tego, jak jednostki oddziałują na strukturę społeczną, będąc jednocześnie pod jej wpływem, ponieważ dostarczą wyjątkową możliwość oceny, na przestrzeni aż trzech dekad, zakresu zmian w czasie w ramach jednostek w kontekście zróżnicowania pomiędzy jednostkami. Z kolei ankietowe dane przekrojowe pozwalają uchwycić zmiany społeczne o szerszym zakresie, ale nie pozwalają na dostrzeżenie zmian na poziomie indywidualnym.

Innowacje metodologiczne niniejszego projektu będą wynikać z wykorzystania zintegrowanego zbioru danych Polskiego Badania panelowego POLPAN 1988-2018 w celu przeprowadzenia nowatorskich badań oceny jakości danych panelowych oraz ich międzyfalowej harmonizacji. Wyniki empiryczne dostarczą kluczowej wiedzy na temat paradygmatów Total Survey Error oraz Total Survey Quality w odniesieniu do przekrojowych badań panelowych.

Metodologia

Proponujemy utworzenie interdyscyplinarnego zespołu badawczego oraz infrastruktury badawczej, których wartość dodana wynikać będzie z połączenia specjalistów w zakresie projektowania i wdrażania badań przekrojowych, specjalistów w dziedzinie zaawansowanych metod ilościowych, oraz specjalistów w kwestiach merytorycznych dotyczących dynamiki struktury społecznej. Ich połączona wiedza zapewni najwyższą jakość zintegrowanych danych panelowych POLPAN 1988-2018, a także nowoczesnych badań z zakresu zagadnień merytorycznych projektu.

Tworzenie zintegrowanej bazy danych POLPAN 1988-2018 wiąże się ze zbieraniem danych i zarządzaniem nimi. W ramach niniejszego projektu w 2018 roku przeprowadzona zostanie tura Polskiego Badania Panelowego POLPAN na oszacowanej próbie (N=3181) złożonej z nowych, młodych respondentów (n=600) oraz respondentów panelowych (n=2581), poprzez wywiady osobiste (CAPI). W celu przeprowadzenia badań terenowych, rzetelna firma badawcza zostanie wybrana w ramach procedury zamówienia publicznego (przetarg). Zarządzanie danymi, w tym ocena jakości zebranych danych oraz harmonizacja międzyfalowa, będą prowadzone we własnym zakresie.

W celu przeprowadzenia analiz danych zastosowane zostaną zaawansowane metody statystyczne odpowiednie w odniesieniu do hipotez projektu. Obejmuje to zastosowanie równań strukturalnych, modelowania wielopoziomowego, regresji panelowych oraz równań różniczkowych.

Pozytywny wpływ na naukę i społeczeństwo

Wpływ na nauki społeczne: (a) podjęcie, poprzez serię wysokiej klasy publikacji, istotnych zagadnień z zakresu socjologii, ekonomii, polityki, psychologii i demografii dotyczących dynamik struktury społecznej i przebiegu życia, tym samym wspierając badania wielo- i interdyscyplinarne; (b) archiwizowanie i publikowanie unikalnego zintegrowanego zbioru danych POLPAN 1988-2018, do używania oraz rozbudowywania przez międzynarodową społeczność naukową. W celu ułatwienia tworzenia i rozpowszechniania wiedzy, dane oraz dokumentacja (po polsku i po angielsku) będą udostępniane publicznie bez żadnych opłat przez polskie i zagraniczne instytucje archiwalne; (c) szkolenie kolejnego pokolenia doktorantów i młodych naukowców ze stopniem doktora z dziedziny nauk społecznych w kwestiach merytorycznych i metodologicznych projektu poprzez seminaria, warsztaty, Laboratoria Badawcze CONSIRT oraz konferencję podsumowującą.

Pozytywny wpływ projektu na społeczeństwo wynikać będzie z zaangażowania publicznego, które obejmie publikacje medialne opisujące szczegółowo projekt i jego produkty oraz informujące o postępach w pracy, rozpowszechnianie informacji za pośrednictwem blogów (np. polpan.org) i mediów społecznościowych (Twitter, Facebook, ResearchGate, Academia.edu), konferencję podsumowującą projekt, oraz stale aktualizowaną dwujęzyczną stronę internetową polpan.org.